

Ethiek en operationele procedures

voor de radioamateur · Nederlandse samenvatting

Vierde editie · revisie 4.2.0 · 2026 · IARU Region 1

“De basissethiek van de amateurradio verschilt niet van die in de rest van het leven: behandel anderen zoals je zelf behandeld wilt worden.”

Hoofdstuk 1 — Ethiek en gedragscode

1 De zeven basisprincipes

Zo gaan we in de amateurradio met elkaar om · §1.1

Vriendschap

We delen allemaal dezelfde ether en zijn daarin nooit alleen. Wees vriendelijk, attent en respectvol tegenover andere radioamateurs.

Tolerantie

Radioamateurs denken niet allemaal hetzelfde, en jouw mening hoeft voor een ander niet de beste te zijn. Blijf verdraagzaam en begripvol; respectvolle communicatie overbrugt de verschillen.

Beleefdheid

Wees beleefd, hoffelijk en vriendelijk op de band. Gebruik geen grove of beledigende taal. Vergeet niet dat anderen meeluisteren, niet alleen je tegenstation. Houd je taal, je toon en je humeur in de hand.

Begrip

Heb begrip voor wie ergens minder van weet dan jij. Hoor je iets wat aantoonbaar niet klopt en wil je er iets mee doen, doe dat dan vriendelijk en positief: leg beleefd uit wat er misgaat in plaats van hard of kleinerend te reageren.

Vooruitgang

Operationele praktijk en radiotechniek blijven zich ontwikkelen. Door te blijven experimenteren en leren, je vaardigheden en je station te verbeteren en je kennis openlijk te delen, versterk je de basis voor wie na ons komt.

Diversiteit, gelijkwaardigheid en inclusie

Juist doordat de hobby wereldwijd is, profiteren we van elkaars uiteenlopende ervaring. Verwelkom iedereen op de band en behandel elkaar gelijkwaardig, ongeacht geslacht, leeftijd, etniciteit en afkomst, mogelijkheden en beperkingen, geloof, seksuele geaardheid, genderidentiteit, financiële middelen, opleiding of politieke overtuiging.

Maatschappelijke verantwoordelijkheid

Je vaardigheden als radioamateur kunnen je omgeving op veel manieren helpen, zeker in tijden van nood: denk aan noodcommunicatie bij een natuurramp of een andere ernstige noodsituatie. Je dient je omgeving ook door je kennis en je enthousiasme te delen en anderen te helpen nieuwe vaardigheden te ontwikkelen.

Dit is geen wet, maar de gewoonte van een eeuw

De amateurgemeenschap heeft geen eigen politie en draait al ruim honderd jaar op zelfregulering en zelfdiscipline. Wat er jùridisch geldt, staat in de ITU-radioreglementen, de nationale regelgeving en je licentievoorwaarden — en die gaan altijd voor.

2 Op de band

Voorbereiding en omgangsvormen · §9 en §12.5

Voordat je zendt

- Kies het juiste bandsegment**
Kijk in het IARU-bandplan en het nationale bandplan welk deel van de band bedoeld is voor jouw mode en bandbreedte. Nationale regels en je licentievoorwaarden gaan altijd vóór het IARU-bandplan.
- Luister — en kijk**
Luister zorgvuldig of de frequentie vrij is. Werp ook een blik op de waterval: zo zie je of er vlak vóór jouw luistermoment nog een signaal stond. Ga niet te dicht op een andere uitzending zitten.
- Stem kort af**
Moet je een draaggolf uitzenden om je antennetuner af te stemmen, doe dat dan zo kort mogelijk. Afstemmen dat langer dan een seconde duurt, is bijzonder storend voor anderen.
- Vraag het na**
Fonie: “Is deze frequentie in gebruik? Hier PA0XXX”. CW en digitaal: QRL? DE PA0XXX. Vraag níet of de frequentie “vrij” is: wat voor jou vrij is, hoeft dat voor een ander niet te zijn.
- Vraag het nog een keer, en wacht**
Reageert er niemand, herhaal de vraag dan en wacht opnieuw. Er kan een station in de QSO zitten dat jij niet hoort, maar dat jou wél hoort.
- Nu pas: roep CQ**
Blijft het stil, dan is de frequentie voor jou. CQ CQ CQ van PA0XXX PA0XXX PA0XXX, luisterend. In CW: CQ CQ CQ DE PA0XXX PA0XXX PA0XXX K.

Hoe je je gedraagt

- Identificeer jezelf, volledig**
Zenden zonder je volledige roepletters te noemen is in strijd met de ITU-regels en in veel landen strafbaar. Gebruik je hele call, niet alleen het achterstuk. Om de vijf à tien minuten is gebruikelijk; in contesten vaker.
- Volgorde van de roepletters**
Eerst het station dat je aanroept, daarna jezelf: PI4XXX van PA0XXX, of in CW PI4XXX DE PA0XXX.
- Waar je het beter niet over hebt**
Religie, politiek, zakelijk gebruik (adverteren, kopen of verkopen mag niet), denigrerende opmerkingen over welke groep dan ook, en platte humor. De vuistregel: wat je niet aan een kind zou vertellen, vertel je ook niet op de radio.
- Speel geen politieagent**
De amateurgemeenschap heeft geen eigen politie; alleen de overheid kan optreden. Wie op de band de orde probeert te handhaven, maakt het meestal erger. Spreek iemand liever buiten de radio om aan, bijvoorbeeld per e-mail, of schakel je landelijke vereniging in.
- Blijf leren**
Veel conflicten ontstaan simpelweg doordat iemand een procedure niet kent. Een conflict voorkomen is eenvoudiger dan het oplossen.
- Luisteren is het halve werk**
Een goede radioamateur besteedt veel tijd aan luisteren. En hoe dan ook: luister altijd eerst, voordat je zendt.

3 Veiligheid

Je licentie ontslaat je niet van de veiligheidsregels · §6

Elektrisch

- ✓ Enkele tientallen milliampère door het lichaam — zeker via de borstkas — kan een dodelijke hartritmestormnis veroorzaken.
- ✓ Gebruik een aardlekschakelaar en een duidelijk gemarkeerde, goed bereikbare werkschakelaar. Zorg dat huisgenoten weten hoe die werkt.
- ✓ Bij een schok: 1. eerst de spanning eraf, 2. alarmnummer 112 bellen, 3. zo nodig reanimeren.
- ✓ Werk alleen aan netspanning of hoogspanning als je daarvoor bekwaam bent. Condensatoren houden lading vast.
- ✓ Accu's: zekering dicht bij de accu, stevig monteren, nooit kortsluiten. Wees extra voorzichtig met lithium-ion.

Masten en antennes

- ✓ Houd masten minstens tweemaal hun eigen hoogte bij hoogspanningslijnen vandaan, en denk ook aan de valzone.
- ✓ Werk nooit alleen op hoogte. Gebruik een deugdelijke, gezekerde ladder en valbeveiliging.
- ✓ Reken masten, rotoren en beugels op de belasting, inclusief wind en ijs.
- ✓ Koppel antennes los als je ze niet gebruikt, bij voorkeur buiten of op het punt waar de kabel het gebouw binnenkomt.
- ✓ Aarding, potentiaalvereffening en overspanningsbeveiliging horen bij de complete elektrische installatie. Laat het controleren door een vakman.

RF en EMF

- ✓ Raak antenne-elementen nooit aan terwijl je zendt. Ook QRP kan hoge spanningen opwekken; er kan zelfs een vlamboog ontstaan vóórdat je iets aanraakt.
- ✓ Zorg dat mensen en dieren niet bij je antenne kunnen komen als je zendt.
- ✓ Blijf uit de buurt van de punten met de hoogste spanning, zoals de uiteinden van een dipool of de top van een verticale antenne.
- ✓ Ook mantelstromen op kabels, kasten, microfoons en seinsleutels kunnen RF-brandwonden geven. Los dat op met mantelstroomfilters en een betere stationsopbouw.
- ✓ Beoordeel de EMF-blootstelling van je station (ICNIRP/IEEE en de nationale regels). In sommige landen moet je die beoordeling vastleggen.

4 Noodverkeer

mayday · emergency · welfare traffic · SOS · QUF · §3.1.1

Hoor je mayday, emergency, welfare traffic, SOS of QUF? Stop met zenden en luister.

Blijf de frequentie volgen en noteer alles wat je hoort.

WANNEER

datum, tijd en frequentie

WAAR

de plaats van het incident

WAT

wat er gebeurd is en wat er moet gebeuren

HOE

hoe er geholpen kan worden

WIE

wie er kan helpen

- Zend alleen als je zeker weet dat je kunt helpen.
- Verlaat de frequentie niet tot je zeker weet dat je niets meer kunt betekenen — bij voorkeur pas als een erkende hulpdienst het overneemt.
- Het station in nood bepaalt wat er op de frequentie gebeurt, of een station dat daarvoor is aangewezen. Volg hun aanwijzingen op.

- Krijgt het station in nood geen antwoord, of horen ze jou niet? Geef de informatie dan door aan de hulpdiensten: bel 112.
- Noodverkeer hoeft zelden de wereld rond. Zodra het bericht een plek met betrouwbare telefonie heeft bereikt, hoort het bij de autoriteiten daar thuis.
- Geef geen geruchten of hulpvragen door die niet uit een betrouwbare bron in het rampgebied komen. Dubbele meldingen kosten tijd en middelen.

5 De belangrijkste Q-codes

Mét vraagteken is het een vraag, zónder vraagteken een mededeling · §10.1

QRG	De frequentie is ...
QRK	De leesbaarheid van je signaal is ... (1-5)
QRL	De frequentie is in gebruik / ik ben bezet
QRM	Ik heb storing (van andere zenders)
QRN	Ik heb last van atmosferische storing

QRO	Verhoog je vermogen
QRP	Verlaag je vermogen
QRS	Sein langzamer
QRT	Stop met zenden
QRU	Ik heb niets voor je / heb jij iets voor mij?

QRV	Ik ben gereed
QRX	Wacht even / ik roep je terug om ...
QRZ	Wie riep mij?
QSB	Je signaal fadet
QSL	Ik bevestig de ontvangst

QSO	Verbinding, contact
QSX	Luister op ...
QSY	Ga naar frequentie ...
QTH	Mijn locatie is ...
QUF	Ik heb het noodsignaal van ... ontvangen

QRZ? betekent “wie riep mij?” en gebruik je alleen als je iemand hoorde roepen maar de roepletters niet kon verstaan. Het is geen vervanging van CQ: roep dus niet CQ PA0XXX QRZ, en gebruik QRZ ook niet aan het eind van een CQ-oproep. Zonder vraagteken is een Q-code een mededeling: QRL betekent “deze frequentie is in gebruik”.